

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 5194/2018
20.02.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујицића, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, мал. ВВ, чији је законски заступник мајка АА, сви из ..., а пуномоћник ових тужилаца Драган Милорадовић, адвокат из ..., и тужиоца ГГ из ..., против тужене ДД из ..., чији је пуномоћник Дејан Бојић, адвокат из ..., ради исплате дуга, вредности спора 5.344.851,78 динара, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3976/17 од 07.06.2018. године, у седници већа одржаној 20.02.2020. године донео је

РЕШЕЊЕ

Ревизија **СЕ УСВАЈА**, пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3976/17 од 07.06.2018. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П 739/2017 од 07.09.2017. године **УКИДАЈУ** и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П 739/2017 од 07.09.2017. године обавезана је тужена ДД да тужиоцима као правним следбеницима сада покојног ЂЂ исплати укупан износ од 5.344.851,78 динара са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате и да тужиоцима на име трошкова парничног поступка исплати износ од 761.279,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3976/17 од 07.06.2018. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/2011, 55/2014) Врховни касациони суд је оценио да је ревизија основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, од утицаја на законитост и правилност донете одлуке, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, а наводима ревизије о изостанку разлога, нејасном и противуречном образложењу указује се на битну повреду из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која не представља ревизијски разлог у смислу члана 407. истог закона.

Према утврђеном, тужиоци су следбеници покојног ЂЂ, а тужена је као надживела супруга, следбеник покојног ЕЕ. Између правних претходника странака је заснован спор о дугу и пуноважности споразума од 04.01.2007. године. Тим споразумом претходници странака су регулисали свој однос настао од времена чињених позајмица од стране зајмодавца ЂЂ даваних зајмопримцу ЕЕ, пресеком стања на дан сачињења и потписивања писменог споразума 04.01.2007. године, којим су дефинисали колико износи на тај дан невраћена главница дуга као зајма (92.000 евра) и обрачуната камата (48.000 евра), те укупна обавеза зајмопримца 140.000 евра или у динарској противвредности 11.200.000,00 динара. Уговорено је да тај износ дуга зајмопримац врати испоруком намештаја произвођача „ЖЖ“ ДОО и „ЖЖ 1“ ДОО из продајних салона својих предузећа у три наведена града, по избору зајмодавца, уз издавање фискалних рачуна, да се роба наведене вредности испоручи најкасније до краја јануара 2007. године и сачини коначни обрачун.

Захтев за утврђење ништавости споразума у делу о камати, правноснажно је одбијен раније донетом пресудом Основног суда у Пожаревцу П 1128/2015 од 16.11.2016. године, која у погледу одлуке о том противтужбеном захтеву није била побијана. Следствено томе, споразум од 04.01.2007. године правно дејство производи у свим елементима у њему садржаним.

У расправљању о спорном, а битном за утврђење о обиму испуњења дужникових обавеза, првостепени суд је прибавио налаз и мишљење вештака Златомира Поповића од 11.04.2011. године у којем су наведене вредности дужникових давања, не само за период од закључења споразума 04.01.2007. године до 08.02.2007. године, већ и за период који томе претходи. Имајући у виду да је стање дуговања исказано у споразуму повериоца и дужника од 04.01.2007. године, којим су они били везани, за оцену о обиму испуњења меродавна су давања чињена у периоду од 08.01.2007. године до истека уговореног рока 31.01.2007. године, као и дато с мањом доцњом 08.02.2007. године. У поменутом налазу вештака садржан је преглед о дужниковим давањима, по времену и вредности датог и за период након закључења споразума од 04.01.2007.године до 08.02.2007.године, што омогућава утврђење о вредности датог у динарској противвредности, али није узето у разматрање као битно за утврђење о износу преостале неизмирене обавезе. Вештаку је дат упут за допунско вештачење, узето у подлогу одлуке првостепеног и другостепеног суда, које по примењеном принципу обрачуна не одговара садржини материјално правног односа, дефинисаног коначним споразумом од 04.01.2007.године.

Погрешном применом материјалног права, одлукама нижестепених судова усвојен је тужбени захтев за исплату износа од 5.344.851,78 динара са законском затезном каматом од првостепеног пресуђења 07.09.2017. године до исплате. То је

учињено следом неприхватљивог обрачуна којим се занемарује дејство споразума од 04.01.2007. године и прати испуњење дужникових обавеза од 2003. године, уз обрачун законске затезне камате до 10.06.2013. године, а по којем обрачуну износ од 5.344.851,78 динара обухвата део главног дуга 2.676.147,44 динара и обрачунате законске затезне камате до 10.06.2013. године у износу од 2.668.704,34 динара.

Пропуст у примени материјалног права је пре свега тај што у погледу основа тужбеног захтева, није примењен члан 148. који прописује да уговор ствара права и обавезе за уговорне стране (став 1), да уговор има дејство и за универзалне правне следбенике уговорних страна, изузев ако је што друго уговорено или што друго произилази из природе самог уговора (став 2). И то, везано за споразум од 04.01.2007. године као уговор којим су претходници странака структурално одредили колико на тај дан износи дуг главнице невраћеног зајма, а колико износ обрачунате камате, уговорили рок и начин измирења. Због неиспуњења дела споразумно утврђене обавезе, постављен је новчани захтев. Тај захтев је ваљало расправити у светлу дејства уговора од 04.01.2007. године и његовог испуњења у претежном делу.

Судови су имали у виду да тужбени захтев гласи на динарски износ, како су тужиоци определили да захтевају испуњење алтернативног потраживања по споразуму од 04.01.2007. године. Међутим, пропустили су да по принципу једнаке вредности узајамних давања прописаном у члану 15. Закона о облигационим односима, по истоврсном параметру какав је коришћен при исказивању укупне обавезе од 140.000 евра као једнаке динарској противвредности 11.200.000,00 динара, оцене правни значај чињеница о структури дуга из споразума од 04.01.2007.године, висини главнице и висини обрачунате камате придодате у укупан дуг, и вредности датој у испуњењу, а које су од утицаја на висину потраживања. Основаност потраживања треба ценити према износу неизмирене обавезе утврђене у валути еуро која би се путем одговарајуће динарске противвредности исказала у номиналном динарском износу. Такође, у виду треба имати регулативу прописану у члану 279. ЗОО. Ставом 1. тог члана је прописано да на доспелу а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и на друга доспела повремена давања не тече затезна камата, изузев кад је то законом одређено, а ставом 2. је прописано да на износ неисплаћене камате може се захтевати затезна камата само од дана када је суду поднесен захтев за њену исплату (став 2).

Због очитованих пропуста у примени материјалног права, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку треба отклонити недостатке на које је указано овим решењем и у складу са изнетим примедбама, према релевантним чињеницама уз одговарајућу примену материјалног права, изнова одлучити о тужбеном захтеву, као и о трошковима поступка.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 415. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић